

**СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ
ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ
РИНКУ МОЛОКА**

**Даниленко А.С., Варченко О.М., Свиноус І.В., Шуст О.А.,
Артімонова І.В., Вернюк Н.О., Гарбуз М.Ю., Зубченко В.В.,
Микитюк Д.М., Паска І.М., Радько В.І., Руда Т.П., Рудич О.О.,
Сатир Л.М., Сокольська Т.В., Ціхановська В.М., Шаціло Н.І.**

СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МОЛОКА

Монографія

Біла Церква
Білоцерківський національний аграрний університет
2012

УДК 338.439.5:637.1

Рекомендовано до друку
Рішенням вченої ради університету
(Протокол № 5 від 27.06.2012 р.)

Автори:

Даниленко А.С., Варченко О.М., Свиноус І.В., Шуст О.А.,
Артімонова І.В., Вернюк Н.О., Гарбуз М.Ю., Зубченко В.В.,
Микитюк Д.М., Паска І.М., Радько В.І., Руда Т.П., Рудич О.О.,
Сатир Л.М., Сокольська Т.В., Ціхановська В.М., Шаціло Н.І.

Світовий та вітчизняний досвід регулювання ринку молока /
А.С. Даниленко, О.М. Варченко, І.В. Свиноус та ін. – Біла Церква, 2012. –
236 с.

ISBN 978-966-2122-28-2

Досліджуються теоретичні та практичні підходи ринкового і державного регулювання ринку молока в Україні та провідних країнах світу. Обґрунтовується необхідність формування дієвої цілісної системи економічних методів регулювання виробництва молока та молокопродукції, яка передбачає розробку та реалізацію відповідної фінансово-кредитної, цінової, податкової, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики. Опрацьовані механізми регулювання виробництва молока та молокопродукції у провідних країнах світу, висвітлюються сучасні тенденції розвитку світового ринку молока та їх вплив на вітчизняний ринок. Розкриваються основні чинники забезпечення конкурентоспроможності виробництва молока та молокопродукції у країнах світу.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, студентів, спеціалістів агропромислової сфери.

Рецензенти: П.С. Березівський, доктор економічних наук, професор
Д.Ф. Крисанов, доктор економічних наук, професор

ISBN 978-966-2122-28-2

БНАУ, 2012

ВСТУП

Сільське господарство – галузь економіки, яка вимагає посиленого державного регулювання внаслідок важливої його ролі у забезпечення продовольчої та економічної безпеки, низькодохідності, ведення якого залежить від природно-кліматичних чинників і має яскраво виражений сезонний, циклічний характер виробництва. Сільське господарство більш відстале за показником розвитку продуктивних сил порівняно з промисловістю, є відносно статичною сферою, яка повільніше адаптується до мінливих економічних і технологічних умов. Вкладені капітали в цю галузь забезпечують меншу віддачу, ніж в інших галузях економіки.

Економічна теорія і світовий досвід розвитку ринкового господарства переконливо доводять, що внаслідок специфічних особливостей, ні сільське господарство, ні продовольчий ринок не є саморегулюючими системами з огляду на загальну консервативність й інертність сільського господарства як виробничої системи, а також низької еластичності попиту на сільськогосподарську продукцію і високої еластичності цін на неї. Досвід України останніх десятиліть підтверджує, що відхід держави від участі у процесі регулювання ринку сільськогосподарської продукції призводить до руйнівних наслідків для сільського господарства і неконтрольованого росту імпорту на внутрішньому ринку.

Молоко – традиційний продукт харчування у раціоні населення багатьох країн світу, але темпи росту виробництва молока у світі є нижчими, ніж темпи росту чисельності населення, оскільки споживання молока і молочних продуктів в зростає навіть у тих країнах, де молоко не входить до числа традиційних продуктів харчування, наприклад, у Китаї. Підвищення попиту на молочні продукти посилюється процесами урбанізації і ростом доходів населення у країнах, що розвиваються, змінами смакових уподобань споживачів, коли окремі продукти у раціоні замінюються молоком і молочними продуктами. Ці процеси сприяють скороченню забезпеченості

населення світу молоком, дефіциту молочної продукції на світовому ринку і подальшому росту цін на молокопродукцію у світі.

У першу чергу негативний вплив цих факторів на собі відчувають країни, які не забезпечують задоволення внутрішнього попиту ресурсами власного виробництва, такі як Україна. В умовах посилення світової продовольчої кризи у таких державах єдиним варіантом є відродження і розвиток внутрішнього виробництва молока.

Ефективним інструментом для вирішення цієї проблеми може стати ефективне державне регулювання ринку молока та молочної продукції.

Дослідження досвіду провідних країн світу по регулюванню ринку аграрної продукції є актуальною задачею в умовах посилення уваги держави до питань забезпечення продовольчої безпеки. Набутий досвід регулювання ринку молока та молочної продукції є доцільним, оскільки країни ЄС залишаються одним із основних постачальників молочних продуктів на світовий ринок.

Основною метою дослідження є узагальнення аналізу досвіду країн ЄС щодо регулювання ринку молока та молочної продукції та розробка науково обґрунтованих пропозицій і практичних рекомендацій по удосконаленню напрямів державного регулювання ринку молока та молочної продукції в Україні.

У монографії уточнено методичні підходи до формування системи державного регулювання внутрішньогалузевих економічних відносин на ринку молока і молочних продуктів, пов'язаних із вирішенням як загальних проблем, які притаманні галузям сільського господарства, так і специфічних задач молочної галузі, пов'язаних із природно-економічною специфікою молочного виробництва і молока як товару.

Окрім цього узагальнено особливості організації і функціонування єдиного ринку молока і молочних продуктів у країнах ЄС та запропоновано класифікацію за функціональною ознакою економічних механізмів

регулювання ринку молока і молоко продукції, із урахуванням проведених реформ Єдиної сільськогосподарської політики.

Розкрито напрями удосконалення економічних механізмів регулювання ринку молока та молочної продукції в Україні, які включають пріоритети державної підтримки, уніфікацію інструментів регулювання ринків, які реалізуються під впливом двох факторів, з одного боку – необхідністю розвитку виробництва із урахуванням прогнозного росту попиту на світовому ринку, з другого – подальшим реформуванням інструментів економічного механізму регулювання ринку молока та молочної продукції.

Автори висловлюють щире подяку координатору проекту К. Констан, науковцям факультету економіки та соціології Б. Різу, Я. Сансебе, Ж.-П. Буатону (Вища національна школа агрономічної освіти м. Діжон (Франція) та представнику Чеського університету наук про життя М. Лоштяку за сприяння в одержанні інформації та надання можливості для вивчення практичного досвіду регулювання ринку молока та молокопродукції у країнах ЄС.